

Womhaj Bóh!

Czisko 21.
26. meje.

Lětnik 11.
1901.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy šobotu w Ssmolerjez knihicznicej w Budyšinje a hu tam dostacž sa šchwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

Szwjatti.

Jan. 14, 23—31.

W tutych šwjatych dnjach kłhichimy sažo w našich Božich domach, so so s nowymi jazykami rěczy wo wulkich Božich dźiwach. Wšitko, ištož je Bóh tón Knjes wob-famknył a činił, so by s nowej mozu a s wěštnym šbožom tón jatwutlenny a šhubjenny čłowiski narod wuhotował, to so nětko pšched našchimaj woczomaj žiwje a w našej wutrobje móznje wopolašuje. Kaž něhdy na dnju šwjat-łow, tak budže tež nětko hišće šwjaty Duch wulaty na wšech, kotřiž jeho s zylej wutrobu pytaju, so bychy štajnje s tym Knjesom šwjafani wostali we wěrje, lubošči a nadžiji, so njebychu, hač runje čeluje wot njeho dźeleni, jeho trošča a mēra tola parowacž njetrejali. Šhto nočnył šebi žadač, so by so tež mjes nami šwjaty Duch móznje wopolašował je šbožnosće Božeho šlowa a s zej-čami šwojeje dźiwneje Bóške mozy, Knjesowy Duch, kiž naš wyshe teho pošbēhuje, ištož widžonne a teho dla knižonne a šachodne je, a naš to pytač wuczi, ištož je njebyšte a wēcznje traje, Knjesowy Duch, kiž na njebyšte naš šadži a w Božim towarštwje naš troštuje a wob-šboži? Wny našchu nadžiju hišće tak jara štajimy na tutu semju, na žiwjenje w tutej čašnosći, teho dla mamy šhonicž, so šmy so šjebali, so šmy na pēš twarili. Šhtož w tutych šwjatych dnjach ničo hewal njewidži, hač pšchnosć a rjanošć wšeho teho, s čimž Boža wótzowšta ruka w tutym našim čašu pola a luči

wudebja, ištož ničo hewal njesnaje, hač wšelake wšebela, kotrež šwēt w tutych dnjach šwojim šhotuje, tajki wopravdže wšebeli a s wutroby trošchny byčž njemōže. Šswēt šašdže se šwojimi žadošćemi, a na tnych, kotrychž wutroba w šemškich wēzach pošnu špokojnosć mēšeshe, na-pošledku row a šmjereč, škaženje a šatamanštwō čžaka. Šhtož Božu wolu čžini, tón wostanje wēcznje. Wny pak nimamy wēru, kotraž je dobyče, kiž je šwēt pšchewinylo. Wona njeje s Boha narodžena, wona njeje we šhubošči našheje wutroby šakorjenjena. Wny dwēšujemy, hōžēž dyr-bjeli wēricž, a teho dla šmy tak šłabi, tak šubjeni. Ale: Šraudi, wššlyšch naš! tak šmy šašdženu njedželu wołali. A: Šamjen, hamjen, haj, haj, tak so dyrbi štač! s tajkej wšebelkej powjeseču nam našch dženšnišchi šwjedžen wot-molwi. Džen šwjatłow je dopjelny. Tež ty dyrbišch pošnu byčž šwjateho Ducha, tež tebe čže pošnucž, so by s nowymi jazykami rěčal wo wulkich Božich štukach se wšchēmi wērnymi šesušowymi wucžobnikami šhwalil kraš- nosć a lubojnosć teho Wōtza, kotryž je tež tebe s šwobod- nosći wušwolonych džēči Božich poštalil a powołał. Sažo, kaž něhdy we widženju Čzechješa, duje wodnych na wššhujene morwe kōšče, so by ty wobronjenny byl s mozu s wyško- seže s štukam prawdošče, so by Bože kraleštwō pšchischo a Boža wola so štała. Džen šwjatłow je dopjelny. Šwjatłowny šwjedžen šam je dopjeljenje wšeho teho, ištož je tón Knjes šlubil. Šduž na špocātku biblije kłhichimy: Boži Duch lētašhe na wodach, hduž Wōššaf wolašhe: D, so by wšhittōn Knjesowy lud wēšchēžil a tón

Knjes hwojeho Ducha na njón dal! hdyž Jesaias rjektuje wot pruta i Hajoweho shtoma, na kotrymž budže wot-pocznowac Knjesowy Duch, hdyž Bóh pšhes Joela pšhi-powjedacž da: Potom chzu ja wot mojeho Ducha na wšcho czjelo wulecž, hdyž na Žalkowaneho Božeho hwjaty Duch jako hold dele pšhidžde, hdyž tón luby sbóžnik předny hwojeho wotšalkieža wot tuteje jemje tym wuczobnikam šlubi, jo tón tróšchtat, hwjaty Duch k nim pšhidžde, so by jich wšhitko nauwuczil a jim wšhitko spomnil, šhtož je tón Knjes jim prajil, wšhitke tajke hwědčenja hwjateho pšhuma wěščeža wo tym, šhtož je hwjatkowny hwjedžer nam wšhitkim a Knjesowej zykwi pšhinjekt a šahglowal: Tón Wóžecž, kiž je w njebjekach, da hwojeho hwjateho Ducha tym, kiž jeho prošča. My njedyrbimy podarmo w tutych hwjatych dujach prošycž a wolacž: Stwoi we mni, Božo, czistu wutrobu a daj mi noweho wěsteho Ducha! Šwjaty Duch pšhidžde k jenemu kóždemu mjes nami a chze pola naš bydlicž a wostacž. Pšhes njeho je Boža lubosčž wulata do našich wutrobow. Wón chze nam wobhwědčiež, so je Bóh naš lubowal i wěcznej lubosčžu, teho dla je wón naš k šebi czahnyl i lutej dobrotu. Šwjaty Duch nam wobtwjerdzi, so je Bóh w naš a my w nim, so je naša wutroba jeho templ a wobydlenie, hdyž chze wón wěcznje wostacž. Hdžež pač je Bóh tón wšchemožny a wšchodobrocziwy se hwojei hnadu a lubosčžu, se hwojei krašnosčžu a majestožču, tam njeje wjazy žana nuša a czěšnosčž, žana štyšnosčž ani strachota tam je šo njebjekša sbóžnosčž na semi šjewiža, tam šo wěczne wješele tym hwjatym we hwětle dostanje, tam nowy hwjatkowny džen ludžom šhadža; hwjaty Duch wueži naš wšhitko, šhtož my potrebamy. Wón nam tajke pšnacže dawa, kotrež naš nihdy nješeba, k tajkej sbóžnosčži naš domjedže, kotraž nihdy nječektuje, tajki mēr nam wubželi, kotryž nihdy njesaždže. Wón nam potajištwu Božej wole, kotraž wot špocžatka šem to ppta, so bychmy wumóženi a sbóžni byli, wotewri; wón naš wěštych šžini, jo šmy Bože džeci a so naš nicžo wot Božej lubosčže, kotraž je w šhryštušy Žesusu, wotdžielicž njemóže. Wón pokáže nam naše hrěchi a šlošče; wón nam šjewi, kajzy šlabi, hubjeni człowjekojo šmy. Wón pač nam tež pokáže našeho Knjesa a šbóžnika, teho praweho lékařja, kiž wšhitku šchodu šahoji a naše rany wobali, wón čiž pokáže tón pučž, kiž se štyšnosčže hrěchow a šmjertneje nusy wjedže k wěrnemu trošchtej a šbóžnemu měrej. Luby šchesežijano, maš ty hwjateho Ducha, tač so wón šam w twojej wutrobje knježi a wšhitko napjelnja? Šsy ty we wěrje jeho wuečbu pšhowsač, tač so je to šłowo wo šchizju twoje najwšchšche šuko w žiwjenju, twoja najwjetšja móž w šlabosčži, twoje najkrašnišche wješele w šrudobje, twój najšbóžnišchi trošcht we wumrječu? Šsy ty hwojeho Knjesa a šbóžnika tač pšnal a we wěrje šapšhijal, so šy jo šam šhonil a wěšch, so je w nim wšcho šbože a žiwjenje? Š, derje nam, hdyž i nami tač štej; potom šmy Bohu špodobni, dža šmy bohacže požohnowani a šmy žohnowanje ša druhih. Hdžež šo hewač jeno hidjenje a nješchecželjstwu namaka, tam šnaje naša wutroba jeno lubosčž a wjele wwodacža. Hdžež šo hewač jeno šwarjenje a moršotanje šlyšči, i našeho rta wuždže lute šhwalenje a džakowanje. Hdžež hewač šmjertna štyšnosčž a šelška czwila człowjke wutroby wobczěžuje, pola naš je šbóžny mēr a hwjate wješele. Bóh daj nam to wšcho i luteje hnadu; wón šžini naš horowych

we wšhitkim dobrym škutku, a dokonje w naš to, šhtož je špodobne pšhes Žejom šhryšta, kotremyž budž čžeš wot wěcznosčže hacž do wěcznosčže.

Šamjei.

Wuczowanje po Božim pšhume

abo

šajke myšle nadždžech, Bože šłowo čžitajo.

Šobawa šwěrnj čžitač „Šomhaj Bóh-a“.

1. knji šwijašowe, 22. šlaw.

(Šotracžowanje.)

Moja šłowa to njerošumi, so móješče šebi Bóh tač šuowu a hrošnu wěž wot człowjeka žadacž, so ma šam hwoje džecžo šadacijč, tač prajesče něhdy Lutherowa mandželška k hwojemu mandželšemu, jako tón wo našej šlawišnje powjedacše. Wón jej wotmowli: Lubšha šhata, mójšech dža wěricž, so je Bóh hwojemu jenicžemu narodženemu šynei, našchemu Knjesej Žesusej šhryštušej, ša naš dač wumrječž, hdyž tola njeje nicžeho lubšeho ani na njeju, ani na semi mēr, šhiba tuteho lubowaneho šyna?

Šodla teho mójšech hšččež tole šnapšchecžiwicž: Bóh njerodžesče prawdžite šaršanje po škutku, ale jenicžyž podacže bjeje wšcheho wuměnenja se w wšchem pomyšljenjom; ale wón dyršesče přehšče žadacž, so by Abrahamej wšchu šepjeru ša čžeto a frej wotřšnyl, a so by šo jeho wěra jenicžyž šama na šo špušchecžž mohla, a wón mójšesče jo žadacž, dokelž mějšesče wutšhod w hwojej mozy. Hdžež Abraham došpotnje a bjeje wšcheho wuměnenja wopor wukonješče, šakročži Bóh, so by woprowanjju po škutku šadžewal, dokelž njemějšesče škutk ša špytowanje žanjeje wadžnotu.

Šiž i přerim wofomikom, hdyž bēiche Boža bliškosčž Abrahamaj šajata, mějšesče Abraham hwojeho šyna woprowacž, ale tiš dny došho ma Abraham wšch špytowanja čželneje nanoweje lubosčže pšchecžerpicž a i wērnu pšchewinyč. Teho dla poščele šo Abraham na pučž, 20^{1/2} hodžin daloko, do kraja šhorija.

Ša to štany Abraham, runje kač pšči šmaclowym wuhnacžu, tač tež tu šo wo tym i čželom a i štriju njerošřecžawšchi, šara šabe, hdyž Sarah hšččež špasče, a wobšedla hwojeho wóšta, a wja šobu dweju šlužobnikow a hwojeho šyna šhaaka; a šalašče drjewe ša šapalny wopor a štany a džesče na to měštno, wo kotrymž bēiche Bóh jemu prajil.

Abraham wukonja tute žalošne a hovorške Bože porucženje se šamej šotowej a špēchnej porucžnosčžu, kač kóždu druhu Božu šasnju.

Šač drje je Abrahamej wutroba pušotala! Šač hōrki je šo jemu pučž na horu šedal! Šamēčče njeje Sarah nicžo wo tym šhonila; pšchi tajkej čžeži by wona bjes dwēla wuštala.

Abraham je mēr wēricž, so budže šlawanje i morwyh, hdyž je dyršjal hwojeho lubeho šyna šhaaka woprowacž, wo kotrymž bēiche jemu tola Bóh šjewi, so ma šo pšhes njeho šwēšiaš wšchemu šwētej narodžicž.

Ša šecži džer pošbēhny Abraham hwojei worži a wuhlada to měšto našdala.

Šaž hžžo našpomnichmy, je i šeršaby do poštanjeje horošteje krajinu něhdyž 20^{1/2} hodžin daloko. Šaž bē šo něhdy Abrahamej šananejšti krač duzy po pučžu pšhes wošebite šjewjenje pošajal, tač tež džehša hora.

Š Abraham džesče k hwojimaj šlužobnikomaj: Wošaitaj tudy i wóšštom, ša pač a hólž pšndžemoj tam do horošteje krajinu, so bychmy šo modlikoj; a hdyž šmól šo modlikoj, čžemoj šajo k wamaj pšhincž.

Ščtož Abraham tu praji, mošt mēčž ša njewērnosčž, kotruž bēiche šebi Abraham w hwojich tyšnosčžach a wuššosčžach dowošil, abo, a to hodži šo k wurajej a šhutej wšcheho drje hšččež lepie, so mějšesče Abraham něšajke pošajne čžucže, so Bóh šamēšče něšaj šwedže, jo wonaj šajo šem pšhidžetaj. Š šodla teho njedyrbitaj šlužobnitaj to wohladačž, ščtož šo tam na horje štanje, dokelž wonaj tajke modljenje njemóžetaj šapšhijecž.

Š Abraham wja drjewe, hacž došal wot wóšta nješene, ša šapalny wopor a pošoži jo na hwojeho šyna šhaaka; wón wja wošerš — šchwam, kotryž bē tam hšččež šajchit, hdyž wotročžaj wošajšchtaj, a wóž tež hewač wot njeho ša wopor našžony do hwojeje ruši, a džeschtaj wobaj hromadže.

So mjejsche Abraham sam woprowazy mješnik a so mjejsche jeho samzna wutroba a jeho najhlubšija ljubosť a wšchite jeho zohnowanje wopor byč, to běše ja jeho najhorše a najčežše. Rychi rosprawje wo Abrahamowym poslednim puczu widzu w duchu, kak nau s kóždej kročelju, s kotrejž so k horje jeho wošud potajazaj bliži, woněnjem poslednje stazije hórkeho wuspytowanja we wěrije pschebědži.

Tehdy džesche Isaač, swjatočnu cziščinu na puczu k wopor- niščežu s prashednjom pschetorhnywici, k swojemu nanaj Abrahamej: Wóh nana! Tak chyzje nana dopomniež, so njeby i klubofej nutrošuju, sa kotruž mjejsche Abrahamowe mjelčenje, na wopor sabył. Abraham, s čzicheho potajneho rozrěčowanja i Bohom wubudženy psches tute słowa, kotrejž jemu wutrobu kaž i mjecjom pschětkočju, wotmolwi: Slaj, tu hym ja, mój hymo! A Isaač džesche: Slaj, tu je wohen a drjewo; hdže pak je jehuno ja sapalny wopor?

Nowu cziwila je Wóh tu postajil, so by Abrahamowe hižo wopjet franjene wutrobno bóle a bóle wušchizował. Wjes dwela, Wóh sam je Isaačowy jazyk s wotpohladom na tute pomajfaze słowa a na tute praschenje domjedł, so njeby ničjo na najjěršeje hórkošči jeho wutroby pobračowało. Ale tež tótle nabběh wu- četpi pobožny čłowjek i nepobijomnej dušju.

Abraham wotmolwi: Wóh hymo, Wóh budže žebi šladacž jehuno ja sapalny wopor; wón snaje, hdže tute jehuno nadeněšesč, duž daj jemu šo wo to postaracž.

Hdžez tyhazore praschenja jeho nanoweje wutroby sa pokojom pytachu, tam ma šo tež hymowe praschenje na pokoj podacž. Pokajajzj pak hyma na dnjesa, pošylni s dobom tež swoju wěru. W bylnošči je jeho dušja profetiške słowo wuprajila, wo kotrymž dreje wón nětkole dale rospomina a s tym šo s nowa na mjelčenje poda. Tež Isaač tykny we wutrobje dale wjazj njerěči. Wón je nanaj pošlušny, poda šo do teho, je runje tajki, jako by hižo morny byl.

(Potraczowanje.)

Ruša wulka — pomoz bliška!

W o w j e d a n e ž t o .

(Potraczowanje.)

Dolgi čas šo miny, doniž bě pošetnil Ryncza nadeschol, dokažž bě kaž wšchědnje tež dženzja po korečmach šhodžil. Słóněznuje šem dóždje. Běše wšchón špóšchity a njewěsty a šhablasy na čžele. Tajki jastupi do pišarnje.

„Pohladaježe tola na tele papjery, Rynczo!“ rjekny Rybač k njemu, so móhl jeho s wozčomaj wšchětkoč. „Njeinaježe je?“

Ryncž šo sačejwjeni jako žiwy wohen, ale bórny jašo wo- blědny jako pobělena ščěna. S tšchepolazej ruky, kotruž zna próza nještreczi, džeržesche papjery a pohlada tščis a wšchón špó- šchemy na nje.

„Njeinaju tute papjery,“ šabrbota šłóněznuje, „ja hym bjes winy! Ščto bych wjedžal, so by něčto wašche podpismo podražowal?“

Rybač a Ryzor pohladaščaj rajnje na šebje. Špóšnawšči to, běšche Ryncž wšchón šašchnatany a porażeny.

„Tak wy snaježe, so šu tute papjery jebawe,“ potraczowasche Rybač šměnje, kručže na Ryncza hladajo. „Aš hlaježe, tak hym žebi myšlił, hlaježe, tele papjery šmój we waščim pišanskim bližje namakatoj. Wy budžeče tak pschēcelnivy, so namaj tute wězju wujaznicje!“

„W m o j i m bližje?“ šawola Ryncž wšchón poštróženy. „To njeje ani móžno! Wóž stoj je w Něčžowym bližje namakatoj.“

Šašo pohladaščaj Ryzor a Rybač na šebje. Ryncž špójna, so je štuposčž šworak a šo tak šam pscheradžil. Wón šo šhraba. Šměrowany wozčata, so by šo s pschěštchowanjom potraczowato.

„Kak wy snaječe, abo s kajej pschězinu pračježe, so šu tele papjery w Něčžowym bližje ležale?“ woprachja šo Ryzor.

„Hlaježe,“ wotmolwi Ryncž s wulkej huby. „Nječža nješamta šwoje blišo. Bjehed něfotrymi dnjemi chyzdy žebi něčty i jeho knihow wupytacž, a hlaježe, tehdy je wohladač.“

„Čžeho dla mi to nješče huydom šžělili?“ woprachja šo Rybač.

„Šžělil?“ wotmolwi Ryncž. Čžeho dla měl ja to šžělilič? Ščto tele papjery nje šinaja? šym ja trasč Něčžowaj pschě- štajeny? Ššym jeho napominač, tola wón njedasche moje słowa

šštchecž, ale je nje se žtowy wuhnal. Nětko njed šo jemu štanje.“

Rybač wotewriwšči durje šawola šlužobnika, so by Něčžu do pišarnje pošlal.

Něčža tu bórny bě.

„Ryncž winuje waš, ljubšči Něčža, so seže papjery, nětko wam šnate, podpisał,“ rjekny Rybač. „Wón praji, so je waš napominal a so je waš chyz i šrěšneho pucža wotwjelez. Pračeje mi, hač šu tajke słowa wěnošč abo hač šu nalžane.“

Handrij tu šteješe, jako by šlył do njeho dyrik. Njeby niždy ja to měl, so je tajka jažaklošč, tajšele pschěšłodženje móžne, jeho wutroba špječowasche šo s hñewom a s šiđu.

Nětkole, hdžž džesche Ryncž špytal, so by jeho šnjebožil, nje- šomdžesche šo dale wjazj, so by šwoje rozrěčowanje i Ryncžom wupowjedal po prawdže a wěnošči. Šłódze šłowo, šłódzy wuras na jeho mjewoczju wujazni Ryncžowu winu; se wšchěč štron nabběhamy, dyrbjesche Ryncž šłóněznuje wěnošč a i njež šwój nje- škulł wušnacž.

Handrij bě wušprawnyjem. Wofa, kotrejž běchu jemu powlakli, běšche s pschězinu, so žebi pschěštajeni Handrija hiščeže bóle wažachu a čžejščachu. Ryncž pak mjejsche šo s hašbu hiščeže šamaj džej s pišarnje a i mětia nastaję.

„Štal derje je,“ džesche Handrij rospominažj wšcho, ščtož běšche šo šłako, „kak derje je, hdžž šložnjučš šo štanje na prawdu a šwěru, hdžž njelhabtašch w tym, ščtož šy Bohu a čłowjekam winojty. Šawěče, wěnošč je šłaka, hdžž štanje a pschězo žofmy, kotrejž žč a pschěšłodženja namakale, rošbija. Šchłóž šo šložnje na Wože kašnje, teho Wóž šakituje we wšchěč šrachach, a wón sežele šwojich jaudželow, so bychu tajšeho šchitowali a šražowali.“

(Potraczowanje.)

Wščelake i bliška a i daloka.

— Ššerbska předawša konferenca šo šrjedu po šwjatkach dopočduja w 1/10 hodž. w šofcežnu „k winowej ščzi“ w Budy- ščinje ščidže a šměje wščelake wažne wuradženja, wo čžimž ljubym čžitarjam w pschěchodnym čžišle rosprawu podamy. Š tutej šhromadžnjuje pschěšamtnje šo w 1/2 h. šhadžowanca ewangeliško- lutheriškeho knihowneho towarštwu, kotrejž chže tež lětku ljubym Ššerbam rjanu natwarjazu knihu do rukow podacž, kotruž knječaj duchownaj Šarjenč a Domasčka pschětaj. Duž je pschēcž, so by tole towarštwu w najščich Ššerbach pschězo wjazj pschěwista namakalo, hdžž chže do najščich domow natwarjaje dušche pošbėhowaze knihe, žyrobu ša dušju nam podawacž a wobarnowacž pschěd šwětnymi dušche kažazymi knihemi a šwětnymi myšlemi. Wěmy, so šu tele knihe we wulkej ličbje w najščich pobožnych šerbškich domach, ale wěmy tež, so je hiščeže došč domow, hdžžž bychu s duchownemu šbožu myšne býle. Duž wabeče wy, kiž seže šobustawy najšeho towarštwu a zohnowanje jeho škatkowanja snaječe, šwojich pschě- čželow a šuššodom, so bychu šo jako šobustawy najšeho ewangeliško- lutheriškeho knihowneho towarštwu šapšacž dali. Šłódzy knjes duchowny tajše šapšanje ša šłždeho wošadneho rad dale wobštara.

— Tu šam šrjedu popoždnuj šměje „Towarštwu Pomozj šu študowazych Ššerbow“ šwoju šłownu šhromadžjnu w „mješczan- škej šahrodže“ w Budyščinje, a po tym šhadžuja šo tam wudžerki k dotwarjenju Macžičneho domu.

— Twar noweje žyrknje we Wjelezčinje je šo šapočkal. Twar je šo twarštemu miščtzej knješej Šeeligerej w Budyščinje pschěpodač. Wože šlužby šmēja šo ša čžaj twara w natwšlnej žyrkni, kotraž šu natwari. Kaž šštchimy, budže twar k lětu dokonjamy.

— Ewangeliško- lutherška krajna šynoda w Šakškej je šwoje wuradžowanja šadženy ščtwóřil šłónězila. Š wobšamtnjenju mjejsche šo Woža šlužba w dwóřkej žyrkni. Hdžž na wuradžowanja wróčjo hladamy, nješbu šo wošebje wažne a rošrišaze wobšamtnjenja šłake, doklež to treba njeděšche a to je wěčeje dobre dopoštamo ša štrawošč najščich žyrkwinščich wobšejnoščow w Šakškej. Namjet na pschěmenjenje žyrkwinškeho šarjadowanja w naščeje Łužicy, ša kotruž wošebje knjes primarius Ryzor w Lubju wu- šstupowasche, je špadnył, kaž bě to do předta widžecž. Pščipóšnalo dreje šo je, so wšchal je to abo tamre w šhultšowym šarjadowanju, ščtož mohło šo pschěměnič a pošpšchicž. Tak ma na pschěšlad knjes tajny žyrkwinški radčitelj Šeller w Budyščinje jako žentčki šobustaw wotrěšneho hejtmanštwu naščeje konsistorialneje wščenošče pschěs měru wjele dželacž, hdžž ma žyku Łužicu na pišklad

píchi viitazijach ham wobítaracz, a duž je wěsje prawe píschecze, so byschtaj ho dwa duchownaj do Łuziskeje konsistorialneje wyschnofce pschijajoj. Schtož pak powšichitowne zyrkwínke farjadowanje nastupa, hmy w našej Łuzicy i našim porjadom spotojom a nježadamy hěbi wo pschěmjenju. — So to hwědži tež — kaž je ho to tež w hynodze wuśbėhnyto — dobre zyrkwínke žiwjenje we Łuzicy. So ho dozpicz njechodzěše, so by stat starobne pschikohi sa duchownych na ho wíak, kaž je to sa wučerjom cjinik, je wobzarowacz. Pschetoz i teho, so dyrbjja wošebje křudšche wošadny starobne pschikohi sa hwojich duchownych hame placjez, wurostu wschelake njeluboswojeze. W tym leži tež wěste njeprawo, so dyrbjja wošebje křudšche wošadny, hđžež došhody wulle njejsu, tajke došhody placjez a so bohatsche a wjetšche wošadny starobnych pschikohow njeplacza, dofelz hu došhody duchowneho tał wysoke, so žanych starobnych pschikohow njetreba.

Pšchindž, Božo, hwojaty Ducho, i nam!

Tónle móžny hwojatkowny křerlusch wurđže w lěće 1524. To je wobđželanje łaczanskeho křerluschy i přjedawšeho cšaša, najsterje i 11. lěstotka. Luther je k tehdow hižo wobštejazemu, ale wot njeho polěpšenemu pschelozkej dwe ištuczzny pschitajit. To je woprandže lutherski a ewangeliski křerlusch. To ho wošebje w pošlednimaj schuczkowaj potasuje. Swjata hwětkoscz ho nam hwědzi w Božim plowje, psches kotrež my Boha prawje pómajemy, a Jesusa sa jeničteho mištra. Pšches słowo „hwojaty duch“ ho njebjeski wohen w našich wutrobach jawali, so njebjesemu kralej hamenu křuzimy, tež w křizju. — Esylne plowa pošledneju ištuczkow hu we wschěch cšašach móžny jaczišchěz cjinite.

Lipiczanska deputacija w lěće 1519 mjes Eckom, Starštatom a Lutherom ho pøndželu 27. junija, wošebje na wabjenje Eca, i wulkej pyschnofceju wotewri. Namo w 5 hodžinach šhromadžicu ho, hđžež bu łaczanska powitanisťa rěcz dđeržana. Wotom dđeržu do Domaschoweje zyrkwje, hđžež Lutherom pošđžichy pscheczel Suroj Křaw nowu wot njeho k tej hwojatocznosči sestajanu mišchu spěwacz da. Wot tam ho hwojedžeński cšah do hrodžičeža hibasche, hđžež bėšche wotđžel měšcežanow jako wobronjena stráža postajena. Tu ho šhromadžišna jašo i dolkej łaczanskej rěczu powita. Wotom ho hwojedžeński dđerl dnja wobšamny i trojim hudgebnim pschednowštom łaczanskeho křerluschy: „Pšchindž, Božo, hwojaty Ducho, i nam!“, pšchi kotryž šhromadženi na tolenach kłeczachu. Wóžny bėšche jaczišchěz křerluschy. Jato ho popoldnju disputacija japocza, křerlusch jako hwojate poštrawjenje saž móžny wothlėb we wutrobach Wittenbergschich dale kłeczěše, so hjes bojosjeze wojowanju napšcheczo hlabacju. W mozy tehole křerluschy Luther jako dohyczeř i rošřecžowanja (disputacije) wurđže.

Kaž jow jato wojowanisťi křerlusch kłeczěše, wolšchewi wón dnė lěče po hwojim wukhadže jako troscht we wumrjećju. 16. augusta 1527 měšešche jedyn i přenich ewangelischich martrarijom, Leonhard Křězor, hwoju ewangelisťu wėru na iščžėpowzu wobšhwědžeć. Strošchtuy a wjėšely, haj, natwarjazy bėšche jecho hđyb k hmyerći. Jato hu psches město wjedžem, wón wótije samola: „Křerwšchěže, ty dھرbisch jo mnu cžėpicz, Křerwšchěže, ty dھرbisch nje nješez, so mnu je hewal podarmo a šhubjene.“ — Na wošubne městno pschiwjedženy wón k wokoło stejazemu łudej praji: „To hu žně; prošchěze kłnjeja žnjow, so by dđerčezerjom do hwojich žnjow pėšla.“ Wón woda wšchitim, kotrjž bėchu jecho tam pschinješli a Bőh chyzl jim tež wodacz, wón rjetny. Tež wón wšchitich wo wodacze prošchěšche, kotrychž bėšche nėhdže iranit. Wokoło stejazy pak chyzli sa njeho prowyčez, so by we wěštej kšchėczišjanisťej wěje wumrjel. — Jato bėchu jecho na schžėpowz položili a pschiwšajali, wón lud prošchěšche, so by jemu sa pošlednje božemje a jwonjenje k mėrej křerlusch spěwal: „Pšchindž, Božo, hwojaty Ducho, i nam!“ — Žyly lud křerlusch hobo spėwajšche. Wot plamjenjom wobdaty wón nėkotre raly wótije samola: „Jesu, ja hmy twój, sežin nje sbožneho!“ Wėřny bėšche jecho cžwile kėnz.

Luther, kotryž bėšche hwojemu mužej i Wittenberga pøndželu po njedželi Cantate trošchtowazy list pėšla, jecho martrarsľi hmyerěz powjeda a na kėnz pschistaji: „Ja pschecželne wšchitich kšchėczišjanow prochim, so chyzli ho Bohu dđerčowacz a jecho šhwalicz psches Jesom Křerwsta, kotryž je nam tajki troscht dał psches tuteho hwojeho łubeho křuzobnisťa a martrarya Leonharda. Ach, kłnjeze, Božo, so bych ja doštorny byl tajkeho wujnacza a wumrjećza. Schto hmy ja? Schto cžinju ja? Křak hańbuju ho, hđyž tule

historiju cžitam, so njejsym dawno hižo dostojny byl, tež cžėpicz Derje, hđyž dyrbi tał bycz, njech tał je. Tvoja wola ho staň!“

Wot teho cšaša je hěbi nėkotre křuzobnisťi Božeho słowa a předať cžište ewangelija tónle křerlusch na hmyertnym kožu spėwacz dať a sławny Jan Michal Vilher w Nürnbergu (+ 1660) je hwoje pošlednje přėdowanje i proštwu na wošadu křoncil, so by ho tola horlwiwe modliťa: „O daj nam hwořnych přėdarjom, niz pntacz druhich mišchtow, ale pšchi Jesom Křerwstu šťacz, tež na njeho ho dopušchčecž.“

A nėkotre rjany pschilad wo tym hwědži, so móže tónle křerlusch i nutnej proštwu wo hwojateho Duchy tež duchownje mownych šbudjeć. Jenoz jedyn i mwohich pschiladow: Jan Galtermann bėšche hižo nėkotre njedželu ke mišci pobyl, bėšche stare křasne křerluschy spėwal a na přėdowanje pošłuchal, a to wšchitko jecho hnyk njeděšche. Suro njedželu dđeršche jašo do Božeho doma. Wón dđeršche na hwoje městno, spėwajšche hobo, saž bėšche hižo što křocz spėwal: „Pšchindž, Božo, hwojaty Ducho, i nam!“ Ale nėtko bė jemu tola křutnoscz. Wjenujž hđyž wón spėwajšche, jemu do wušlow pschindže a wón ho prošchěšche, kajke to tola je, hacž je hwojateho Duchy hižo junkrėcz dostal; spėwal bėšche to hižo hušto došč; wón spėwajšche dale:

„S twojej hnadu napjelá žam
Twojich wėrnnych myšl a wutrobu.“

Wón křerlusch dospėwa, a hđyž hu ke mšch k kėnz, je tež kėnz je starym Janom a nowy ho šapocznje. W cžičinje žam sa ho, hđžež žane cšlowisťe wőczto njewidži, cžini nėtko šťoneznje křutnoscz i tym: „Pšchindž, Božo, hwojaty Ducho“, haj, tajku křutnoscz, so prošchemy ho jemu šjewi, jemu jecho hřech wotřuje, so njeje wėřil do Esyna žiweho Boha. Wón je widžazy a křwali Božu hnadu.

Luby lichesežjano, ičžin tež křutnoscz i tym: „Pšchindž, Božo, hwojaty Ducho!“ Swjata křti tu hu. Swjaty Duch chze pschincz do twojeje wutroby a ju wučžiczič a pschihotowacz sa wěcznoscz. Čžeho dla ty njechajč?

Hudanczka.

Schto dyrbi hěbi rjane holiczo wot cžėrnjowych rėzow wotšlabacz? [Főny azafuuywřkř]
Hđyž w hěbi nohy, dha je, a nima-li niečo, dha njeje. [řwřwřwřwř]
W kotrym kraleštwje žani wojazy njejsu? [řafajawaj wjžřřřřwř]
Komu to do pjenes pomha, so mori a hmyerći, hacž runje wojal a tež niz dracz? [řřřřřřřř]
Kotry ptaczl najradšcho spėwa, hđyž druge wšchė spja? [řřřřřřřř]
Kotra wěšchčezka w jašnej selenej křutniczžy hřda? [řwřwř wuřwř]
Kotre žahate křhidłaczli wopruija sa Boži dom? [řřřřřř wuřwřwř]
Schto ho na ranju i wječzoru šťaja, a i wječzora i ranju won šťei? [řwř wuřwřwřřřřř]
Kotru malinku pschidašch, chžesh-li Wadlenu mēcz a malenu mašch? [řřřřřřřřřřřř]

Dalšchė dobrowólne dary sa wobohe armenisťe šřyoty:
M. M. i K. ia woczėhnjenje našchich šřyotow 3 hr.
W mjenje wobohich šřyotow praji wutrobny dđerl
Gólcj, redaktor.

„Pombaj Bőh“ njeje jenz pola křejšow duchownych, ale tež we wšchěch pschėdawacnjach „Serb. Nowin“ na wšach a w Budyschinje dostacz. Na šchtwőřcz lėta placzi wón 40 np., jenotliwe cžisťka ho sa 4 np. pschėdawaju.